

KLAGANDE

1. Jägareförbundet Strömstad jaktvårdskrets, 8559006120
Box 53
452 22 Strömstad

2. Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg
[Redacted]

3. Naturskyddsföreningen Södra Älvsborg
[Redacted]

4. Nätverket Lo & Varg
[Redacted]

5. Svenska Rovdjursföreningen, 883202-3264
Masthamnen
116 30 Stockholm

MOTPART

Länsstyrelsen i Västra Götalands län
403 40 Göteborg

ÖVERKLAGAT BESLUT

Länsstyrelsen i Västra Götalands läns beslut den 15 december 2016,
dnr 218-42087-2016 (bilaga 1)

SAKEN

Licensjakt efter lodjur enligt jaktförordningen (1987:905)

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandena.

BAKGRUND

Länsstyrelsen i Västra Götalands län (länsstyrelsen) har beslutat om licensjakt efter åtta lodjur inom Bollebygds, Borås, Marks och del av Ulricehamns kommuner. I beslutet anges att jakten får bedrivas under tiden 1 mars 2017 – 31 mars 2017, eller till dess att jakten avlyses. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

PARTERNAS INSTÄLLNING

Vad Jägareförbundet Strömstad jaktvårdskrets anför

Jägareförbundet Strömstad jaktvårdskrets överklagar beslutet och yrkar att tilldelning av ett till två lodjur ska ges till Strömstads kommun. Den anför i huvudsak följande.

Sedan år 2004 har 12-14 familjegrupper med lodjur säkrats i Strömstads kommun. Tyvärr har vintrarna varit snöfattiga och allmänhetens vilja att rapportera lodjur har varit låg på grund av att det inte gör någon skillnad eftersom området inte tilldelas licensjakt. Om kommunen tilldelas jakt kommer viljan att rapportera öka och det går då att få fram det verkliga antalet familjegrupper i området.

Vad Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg anför

Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg överklagar beslutet och yrkar att det upphävs. Den anför i huvudsak följande. Lodjursstammen i Västra Götalands län har under en längre tid varierat kraftigt och under flera av de sista åren underskridit den beslutade miniminivån. Det hävdas då ofta att det sammanhänger med svårigheter att spåra under snöfattiga vintrar, men det visar att det finns en stor osäkerhet i numerären hos lodjurstammen inom

länet. Av de 12,5 föryngringar som redovisats vintern 2015/2016 ska enligt länsstyrelsens redovisningar 6 föryngringar finnas inom det område där licensjakten ska bedrivas. Denna täthet har uppnåtts enbart under de senaste åren. Inom området har ett antal angrepp på får skett och länsstyrelsen har gett tillstånd till skyddsjakt, som dock har varit resultatlösa.

Enligt föreningens uppfattning är länsstyrelsens redovisning av hur läget är inom det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet irrelevant då det också finns en klart uttalad målsättning om att lodjursstammen ska vara jämt fördelad över landet inom sitt naturliga förekomstområde och i långsiktigt livskraftiga stammar. Det betyder att förvaltningsmålet för stammen i ett stort och skogsrikt län som Västra Götaland snarare måste öka utöver länets nu beslutade miniminivåer. Att i nuvarande läge decimera stammen via licensjakt är inte förenligt med skrivningarna om att en gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas på lång sikt och att arten är strikt skyddad enligt art- och habitatdirektivet.

Om inventeringsresultaten är någorlunda riktiga är stora delar av de västerut samt inom Dalsland belägna skogarna i stort sett utan lodjur. Att i detta läge initiera en licensjakt medför risker för att även den nu gällande miniminivån underskrids och att en spridning av stammen till områden utan föryngringar förhindras eller försvåras. I motsats till vad länsstyrelsen anför är området snarare att betrakta som ett gränsområde där spridning pågår. Inom dessa nya områden finns stora stammar av rådjur och främst dovhjort som vållar omfattande problem för de berörda näringarna.

En lyckad licensjakt med de bristfälliga villkor som stipulerats medför enligt föreningen inte några garantier för att man lyckas skjuta det/de djur som orsakar problem. Licensjakt riskerar snarare att en livskraftig delpopulation som kan utgöra spridningskälla väst och nordväst decimeras på ett sätt som försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus. Föreningen anser

inte heller att länsstyrelsen visat att det inte finns någon annan lämplig lösning. Genom beslutet ger länsstyrelsen tillstånd att skjuta 25 procent av områdets population. Det är oproportionerligt.

Den positiva utvecklingen som kan ses av lodjurspopulationen under de sista åren är en följd av att jakt på lo inte har varit tillåten. Att avbryta denna utveckling vore förödande och helt onödigt. Stammarna behöver stabiliseras på en högre nivå än vad som anges av nuvarande miniminivåer. Lodjuret, liksom övriga rovdjur, har en viktig funktion att fylla i skogarnas ekosystem som reglerande faktor för ett andra mindre predatorer. En kraftig förlust av den lokala populationen riskerar alltså att få mer genomgripande ekologiska effekter, något som nästan utan undantag bortses från i samband med diskussionen om vilka rovdjursstammar som ska tillåtas.

I ett läge där Naturvårdsverket förväntas redovisa flera stora arbeten/utredningar under våren 2017 borde länsstyrelsen ha avvaktat utvecklingen och inte beslutat om licensjakt.

Vad Naturskyddsföreningen Södra Älvsborg anför

Naturskyddsföreningen Södra Älvsborg överklagar beslutet och yrkar att det upphävs. Den anför i huvudsak följande. Länsstyrelsen har inte beaktat lodjurens bevarandestatus eller visat att det saknas annan lämplig lösning.

Föreningen anser att inventeringsresultaten är mycket osäkra och kan ifrågasättas. Inventeringsresultatet för lodjur vintern 2013/2014 visade att lodjurstammen minskade och då låg strax under värdet för gynnsam bevarandestatus. Under 2015/2016 skulle den alltså ha ökat till nuvarande påstådda nivåer (69 lodjur) trots att bristen på snö gjort spårningen högst osäker och så gott som nästan omöjlig. Licensjakt ska vara aktuell när stammen ökat så att det finns god marginal till miniminivån och de faktorer som påverkar stam-

men negativt räknats bort. Det finns önskemål om att lodjursstammen ska vara jämt fördelad över landet och det betyder att förvaltningsmålet för stammen i länet måste öka. Licensjakt efter lodjur är därför olyckligt. Föreningen anser att länet inte alls har uppnått förvaltningsmålet för lodjursstammen.

Länet har en ökande klövviltstam, vilket medför att licensjakt motverkar balansen mellan klövvilt och rovdjur.

Att ersätta skyddsjakt med licensjakt är ett dåligt alternativ. Om de berörda näringarna under ett år inte lyckats fälla det lodjur som ställt till med problem finns inga garantier för att denna individ finns med bland de djur som ska fällas i licensjakten. Då kommer problemen att fortsätta. Licensjakts syfte verkar enbart vara att näringarnas förtroende för länsstyrelsen ska öka. Det borde finnas andra sätt för länsstyrelsen att återfå ett förlorat förtroende.

Föreningen anser även att länsstyrelsen borde ha inväntat Naturvårdsverkets rapporter i fråga om lodjur, som väntas bli klar under våren 2017.

Vad Nätverket Lo & Varg anför

Nätverket Lo & Varg överklagar beslutet och yrkar, som det får förstås, att det ska upphävas. Det anför i huvudsak följande.

På grund av dåliga spårningsförhållanden vid den senaste inventeringen är osäkerheten allt för stor när det gäller lodjursstammens storlek idag. Tveksamheter inför besluten om jakt kan tydligt märkas hos samtliga länsstyrelser, dels genom uttalanden i media, dels vid egna möten där frågan behandlats.

I dagsläget finns inte några särskilda skäl för att göra undantag och tillåta licensjakt på lodjur. Det kan finnas enskilda s.k. problemdjur som återkommer till samma fårbesättningar men för dessa finns möjlighet till skyddsjakt. Lodjur är överlag inte något problem för samhället och dess invånare. De få angrepp som sker på lösa jakthundar handlar mer om självförsvar än rena anfall. Lodjur har en låg förökningstakt och detta bör också avvägas i beslut om jakt. Skador på stammen tar lång tid att reparera. Att nu stoppa lodjursstammens tillväxt genom jakt framstår som både kortsiktigt och ekologiskt klandervärt.

I Skandinavien börjar brunsten i slutet av februari och håller på fram till början av april. Högbrunsten och de flesta parningarna sker i mitten av mars. All jakt på vuxna lodjur som bedrivs under parningstiden är mycket kännbar för artens tillväxt. Ungdödligheten hos lodjur är generellt sett stor. Drygt hälften av ungarna dör före ett års ålder. I norr är tjuvjakt omfattande och även påkörda lodjur inräknas i lodjursbeståndet. Ingen kan med säkerhet säga hur många lodjur som finns i Sverige idag.

Lodjurspopulationen var som störst omkring 2008/2009 med 290 inventerade familjegrupper och som lägst 2013/2014 med 142 familjegrupper. De senaste två åren har populationen ökat i Sverige. Denna positiva utveckling är en följd av att jakt på lodjur inte har varit tillåten. Att avbryta denna utveckling vore förödande och helt onödigt.

Vad Svenska rovdjursföreningen anför

Svenska rovdjursföreningen överklagar beslutet och yrkar att det upphävs. Den anför i huvudsak följande. I jaktområdet har ett stort antal lodjursangrepp på fårbesättningar inträffat. Föreningen delar därför länsstyrelsens bedömning att det finns skäl för viss lodjursjakt i området. Föreningen ifrågasätter dock att så många som åtta lodjur skulle behöva skjutas i detta om-

råde, där det enligt beslutet bedöms finnas bara ungefär fyra gånger så många lodjur. Länsstyrelsen har inte visat att så många lodjur behöver skjutas för att problemet ska lösas, och inte heller att så många är tillräckligt för att problemet ska lösas.

Det viktiga för att begränsa skadorna på tamdjur är att rätt lodjur skjuts. Länsstyrelsen har inte förenat beslutet med några särskilda villkor för att rikta jakten mot den skadegörande individen. Om jakten ändå är framgångsrik och träffar rätt lodjur så kan det innebära att flera andra lodjur skjuts i onödan. Å andra sidan, om åtta lodjur fälls utan att det eller de lodjur som står för fårangreppen blir fällda så kommer ytterligare angrepp nästa betes-säsong leda till nya krav på ytterligare reducering av lodjurspopulationen i området. Det är inte ett ändamålsenligt sätt att försöka lösa problemet.

Lodjurspopulationen är känslig för jakt och har över tiden varierat kraftigt på grund av de samlade effekterna av legal och illegal jakt. Jakt efter rovdjur påverkar populationen kraftigt då könsmogna vuxna riskerar att fällas. Efter en topp på 290 familjegrupper 2008/2009 har lodjursstammen minskat till knappt hälften 2013/2014. Då stoppades licensjakt efter lodjur i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet. I renskötsellänen tilläts licensjakt år 2016 då 44 lodjur rapporterades fällda. Genom att redan nu återuppta licensjakten även i Mellansverige finns risk att återhämtningen bryts och i värsta fall vänds till en ny minskning.

Risken är uppenbar att betydande licens- och skyddsjakt efter lodjur kommer att beslutas nu i vinter av länsstyrelserna i renskötsellänen, dvs. det Norra rovdjursförvaltningsområdet. Där är lodjurspopulationen dubbelt så stor. En reducering av lodjursstammen i dessa områden, där skador på ren är uppenbar, är också förenlig med undantagsbestämmelserna i jaktlagstiftningen. Därför måste den nu överklagade licensjakten ses i ett nationellt perspektiv. Föreningen vill i sammanhanget uppmärksamma om den uppen-

bara risk som finns med regional rovdjursförvaltning där separata beslut tas utan nationell helhetssyn. Det är stor risk för att den nu överklagade licensjakten i kombination med mer befogad jakt i norra Sverige, medför att lodjurspopulationen i Sverige åter hamnar under gränsen för gynnsam bevarandestatus.

Vad länsstyrelsen anför

Länsstyrelsen vidhåller sitt beslut och tillägger i huvudsak följande. Med den inventeringsmetodik som används blir lodjursstammen inte underskattad. Dåliga spårningsförhållanden medför att inte alla familjegrupper hittas och kan kvalitetssäkras. Sannolikheten för att lodjursstammen underskattas vid inventering är stor. Under ett helt år har skyddsjakt efter problemdjur pågått i området för licensjakt, utan att de skadegörande djuren har kunnat fällas. Lodjuren orsakar stora kostnader för besiktning och ersättning av rivna får, samt misslyckade skyddsjakter. För närvarande är det ingen god samexistens mellan rovdjur och människor i området för licensjakt. Länsstyrelsen bedömer att licensjakt behöver genomföras för att om möjligt minska skadorna på fårnäringen i området. Det jaktuttag som länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har beslutat om är underbyggt av rapporten "Prognoser för lodjurspopulationen 2017 och 2018 i Sverige vid olika beskattningsnivåer". Jaktuttaget bedöms inte stoppa lodjursstammens tillväxt i förvaltningsområdet eller i länet.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Rättslig reglering av licensjakt på lodjur

Av 23 c § jaktförordningen framgår att förutsättningen för att licensjakt efter bl.a. lodjur ska kunna tillåtas, är att det inte finns någon annan lämplig lösning och att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevaran-

destatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde. Jakten måste dessutom vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning samt ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen i 23 c § jaktförordningen ska tolkas mot bakgrund av motsvarande bestämmelser i rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet).

EU-domstolen har i dom den 14 juni 2007 i mål C-342/05 (Europeiska kommissionen mot Finland) uttalat att undantagsbestämmelserna i artikel 16.1 i direktivet ska tolkas restriktivt och att den myndighet som fattat beslutet har bevisbördan för att nödvändiga förutsättningar föreligger för varje undantag. Medlemsstaterna ska säkerställa att varje åtgärd som påverkar skyddade arter endast tillåts genom beslut som är noggrant och tillräckligt motiverade och som hänvisar till de skäl, villkor och krav som anges i artikel 16.1 i direktivet.

Av den allmänt tillämpliga proportionalitetsprincipen, som också slagits fast av EU-domstolen inom artskyddsområdet (se dom i mål C-76/08, Europeiska kommissionen mot Malta), följer att det undantag från skyddssystemet som en medlemsstat har för avsikt att göra, ska stå i proportion till de behov som motiverar undantaget.

Förvaltningsrättens bedömning

Enligt bilaga 4 till art- och habitatdirektivet omfattas lodjur av det strikta skyddssystem som följer av direktivet.

Högsta förvaltningsdomstolen har i beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 funnit att det är möjligt att tillåta jakt med stöd av undantagsregeln i 16.1 e i art- och habitatdirektivet. Mot den bak-

grunden finner förvaltningsrätten att det är möjligt att besluta om licensjakt även på lodjur, om förutsättningarna i övrigt är uppfyllda.

Syftet med den beslutade jakten/Annan lämplig lösning

Även om något särskilt syfte inte är föreskrivet som ett villkor enligt 23 c § jaktförordningen eller artikel 16.1 e i art- och habitatdirektivet, måste det finnas ett angivet syfte för att en meningsfull prövning av frågan om undantaget är proportionerligt eller om det finns någon annan lämplig lösning på det aktuella problemet ska kunna göras. Vid prövning av undantag från det strikta skyddssystemet får det anses ligga inom en överprövande domstols kompetens att göra en prövning av om det syfte som beslutsmyndigheten har angett är acceptabelt i sig (se Högsta förvaltningsdomstolens beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16 och Kammarrätten i Stockholms dom den 14 november 2014 i mål nr 3273-13). Förvaltningsrätten har därmed inledningsvis att ta ställning till om de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut till stöd för licensjakt kan anses acceptabla i sig.

I beslutet anger länsstyrelsen att det främsta syftet med licensjakten är att minska skador orsakade av lodjur på fårnäringen. Licensjakten syftar därmed till att förbättra möjligheten till samexistens mellan människa och rovdjur genom att begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenser som lodjur orsakar, underlätta tamdjurshållning och skapa förutsättningar för en hållbar lodjursförvaltning. Härigenom bevaras även lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus. Förvaltningsrätten bedömer att de syften som länsstyrelsen har angett i sitt beslut får anses vara acceptabla i sig.

Naturskyddsföreningarna och Svenska rovdjursföreningen har framfört invändningar mot beslutet med hänsyn till att det inte kan säkerställas att de lodjur som tidigare orsakat skada fälls genom licensjakten. I denna del har dock länsstyrelsen framfört att det anvisade jaktområdet har avgränsats på så

sätt att jakt endast får bedrivas i de delar av länen där lodjuren orsakar allvarlig skada för fårnäringen. I beslutet anges även att lodjurspopulationen i de anvisade områdena har en större täthet än vad länsstyrelsen bedömer vara långsiktigt hållbar med hänsyn till fårhållningen i området.

Enligt förvaltningsrättens mening behöver ett beslut om licensjakt inte med nödvändighet medföra att de skadegörande individer som tidigare varit föremål för skyddsjakt fälls genom beslutet om licensjakt. Förvaltningsrätten finner dock inte skäl att ifrågasätta länsstyrelsens bedömning om de angivna lokala förutsättningarna eller bedömningen att licensjakt kan minska såväl faktiska skador som konflikten mellan människa och rovdjur. Att koncentrera jakten till de områden där störst skada har orsakats av lodjur får anses vara en fullt rimlig avvägning. Mot den bakgrunden bedömer förvaltningsrätten att den beslutade licensjakten i tillräcklig grad kan förväntas uppnå de angivna syftena. Licensjakten får därmed anses ändamålsenlig mot bakgrund av de syften som angetts för beslutet.

Förvaltningsrätten har härfter att bedöma om det finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå dessa syften.

I denna del redogör länsstyrelsen för andra lösningar än licensjakt och har bedömt att lämpliga sådana saknas. Länsstyrelsen har därvid uteslutit andra åtgärder såsom rovdjursavvisande stängsel och skrämsel av olika slag. Länsstyrelsen har vidare framfört att skyddsjakt inte är en annan lämplig lösning då sex beslut om skyddsjakt fattades i länet år 2016 utan att något lodjur kunde fällas inom ramen för dessa beslut. Länsstyrelsen framför vidare att genom en licensjakt vintertid är möjligheten större att hitta och fälla djur.

Naturskyddsföreningarna och Svenska rovdjursföreningen har framfört att skyddsjakt är en annan lämplig lösning än licensjakt. När det gäller frågan

om annan lämplig lösning anser dock förvaltningsrätten att en sådan måste sättas i relation till det aktuella syftet med jakten. Skyddsjakt framstår därför som en olämplig lösning, särskilt med hänsyn till att tidigare beslut om skyddsjakt inte har kunnat verkställas under barmarkssäsong. Förvaltningsrätten instämmer därför i länsstyrelsens bedömning att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt för att uppnå de i beslutet angivna syftena. Kriteriet härom är således uppfyllt.

Gynnsam bevarandestatus

En av förutsättningarna för att licensjakt ska kunna beviljas enligt jaktförordningen är, som nämnts ovan, att jakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos arten i dess naturliga utbredningsområde. Nätverket Lo & Varg samt Naturskyddsföreningarna har ifrågasatt inventeringsresultaten och huruvida lodjursstammen i Sverige har en gynnsam bevarandestatus. Naturskyddsföreningarna, Nätverket Lo & Varg samt Svenska Rovdjursföreningen har vidare anfört att den beslutade jakten kan förväntas försvåra upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus.

Av Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (NV-06586-16) framgår att den uppskattade populationen av lo i Sverige består av 1 314 individer. Referensvärdet för lodjur i Sverige har fastställts till 870 individer. Vidare framgår att samtliga rovdjursförvaltningsområden uppnådde och översteg sina fastsatta miniminivåer. Förvaltningsrätten finner inte skäl att ifrågasätta dessa uppgifter och anser att Naturvårdsverkets uppgifter i nämnda delar måste vara utgångspunkten i bedömningen. Mot denna bakgrund, och med hänsyn till att lodjursstammen är spridd över stora delar av landet konstaterar förvaltningsrätten att de delmål som uppställts i den nationella förvaltningsplanen, i fråga om att uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus, är uppnådda (se Naturvårdsverket, Nationell förvaltningsplan för lodjur förvaltningsperioden 2014-2017, justerad januari 2016).

Vad avser det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet framgår av Naturvårdsverkets beslut om fastställande av miniminivåer för lo gällande rovdjursförvaltningsområden och län (NV-00552-14) att beslutad miniminivå inom förvaltningsområdet har fastställts till 62 föryngringar. Den senaste inventeringen 2015/2016 visade på 85 föryngringar i förvaltningsområdet. Av länsstyrelsens beslut framgår att länen i det Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om ett det gemensamma jaktuttaget år 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventeringsresultatet 2015/2016. Modelleringen ger då ett möjligt jaktuttag på cirka 40 lodjur i förvaltningsområdet.

När det gäller de regionala förutsättningarna har Västra Götalands län en fastställd miniminivå om 7 föryngringar. Av utredningen i målet framgår att länet vid inventeringen 2015/2016 hade 12,5 föryngringar. Länsstyrelsen har i beslutet gjort bedömningen att ett jaktuttag om åtta lodjur inte förväntas minska länets lodjurspopulation nämnvärt. Förvaltningsrätten instämmer i den bedömningen.

När det gäller frågan om jakt i begränsad mängd och omfattning anser förvaltningsrätten att det även är värt att notera att antalet lodjur som får fällas inom ramen för det nu överklagade beslutet inte avser 25 procent av länets lodjurspopulation. Åtta lodjur motsvarar närmare 11 procent av en uppskattad population på 69 lodjur, vilket får bedömas vara förenligt med de krav som ställs om jakt i begränsad mängd (jfr bl.a. Högsta förvaltningsdomstolens beslut den 30 december 2016 i mål 2406-2408-16 och 2628-2630-16). Inte heller har det framkommit att jaktuttaget nationellt skulle vara så högt att det frångår kraven om begränsad mängd och omfattning.

Att det inom ett visst område sker ett procentuellt sett högre jaktuttag kan enligt förvaltningsrättens bedömning inte per automatik medföra att kriteriet

om begränsad mängd och omfattning frångås. Inte heller kan det anses vara oproportionerligt med hänsyn till att det av länsstyrelsens beslut framgår att lodjurspopulationen i området har en större täthet än vad som bedöms vara långsiktigt hållbar. Vad Naturskyddsföreningen Norra Älvsborg har anfört i denna del medför inte någon annan bedömning.

Mot bakgrund av det ovan anförda konstaterar förvaltningsrätten att lodjurspopulationen såväl nationellt som regionalt överstiger de av Naturvårdsverkets beslutade referens- och miniminivåerna. Det har inte framkommit något som tyder på att det beslutade jaktuttaget om åtta lodjur medför att Naturvårdsverkets riktlinjer i nämnda delar riskerar att underskridas. Förvaltningsrätten bedömer därför att den beslutade licensjakten inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, varken regionalt eller nationellt.

Det har inte framkommit att lodjursstammen är genetiskt sårbar eller att nu beslutad licensjakt på annat sätt riskerar lodjursstammens sammansättning. Förvaltningsrätten finner därför att jakten även är lämplig med hänsyn till lodjursstammens storlek och sammansättning.

Selektiv jakt under strängt kontrollerade förhållanden

Det överklagade beslutet innehåller såväl tidsmässiga som geografiska avgränsningar. Beslutet har dessutom förenats med en rad villkor rörande bl.a. jaktledares ansvar och under vilka förhållanden som jakt får bedrivas. Beslutet inkluderar även krav på skyndsam rapportering av fällda eller påskjutna djur. Det krävs också kontinuerlig kontroll av om tilldelning återstår i jaktområdet. Förvaltningsrätten bedömer att beslutet om licensjakt uppfyller kravet om såväl selektivitet som under strängt kontrollerade former.

Nätverket Lo & Varg har framfört invändningar mot jakttiden som har angetts i beslutet och framfört att all jakt på lodjur under parningstiden är

mycket kännbar för artens tillväxt. Förvaltningsrätten konstaterar dock att det av Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo (NFS 2010:15) 3 § andra stycket framgår att länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo, med undantag från det Norra förvaltningsområdet, får gälla perioden från och med den 1 mars till och med den 31 mars. Länsstyrelsen har således haft fog för sitt beslut vad avser den beslutade jakttiden. Vad Nätverket Lo & Varg har framfört i denna del kan inte föranleda någon annan bedömning.

Jägareförbundet Strömstad jaktvårdskrets har invänt mot de geografiska avgränsningarna som följer av beslutet och yrkat att även Strömstads kommun ska tilldelas rätt att jaga efter ett till två lodjur. Det jaktområde som länsstyrelsen har beslutat om har dock avgränsats med hänsyn till lodjursstammens täthet i området och de skador som orsakats där. Mot bakgrund av de syften som angetts med licensjakten bedömer förvaltningsrätten att länsstyrelsen har haft fog för att koncentrera jakten till de områden som har drabbats av skada från lodjur. Förvaltningsrätten anser att det inte har framkommit skäl att, mot bakgrund av de angivna syftena, utvidga jaktområdet till ytterligare en kommun. Vad Jägareförbundet har anfört i övrigt medför inte någon annan bedömning.

Slutsats

Förvaltningsrätten finner sammanfattningsvis att länsstyrelsen har grund för sitt beslut om licensjakt eftersom samtliga kriterier för licensjakt bedöms vara uppfyllda. Den beslutade licensjakten bedöms vara proportionerlig i förhållande till de syften som angetts för beslutet och med hänsyn till lododjursstammens storlek och sammansättning. Förvaltningsrätten finner dock inte skäl att utöka jaktområdet på så sätt att beslutet även ger rätt att jaga efter lodjur inom Strömstads kommun. Överklagandena ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i formulär DV 3109/1C (se bilaga 2).

I avgörandet har även nämndemännen och deltagit.

 har föredragit målet.

LÄNSSTYRELSEN
VÄSTRA GÖTALANDS LÄN

Naturavdelningen

BESLUT
2016-12-15

Diariernr
218-42087-2016

Sida
1(19)

Sändlista

Beslut om licensjakt efter lodjur i Västra Götalands län 2017

Beslut

Länsstyrelsen i Västra Götalands län beslutar om licensjakt efter högst åtta (8) lodjur i Bollebygds, Borås, Marks och del av Ulricehamns kommuner.

Beslutet fattas med stöd av 5 b, 9 b, 23 c, 23 d, 24 d och 49 §§ jaktförordningen (1987:905) och Naturvårdsverkets beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (dnr. NV-06586-16, den 29 september 2016). I beslutet beaktas skyddsreglerna i artikel 12 i rådets direktiv (92/43/EEG) om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, och undantagsreglerna beträffande jakt och förvaring av jaktbyte i artikel 16 samma direktiv. I beslutet beaktas också det som sägs i Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:15) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lo.

Länsstyrelsen beslutar vidare att nedanstående villkor ska gälla för beslutet. Jakt som inte följer dessa villkor sker utan stöd av beslutet och i strid med fredningsbestämmelserna i 3 § jaktlagen (1987:259). Straffbestämmelserna för jaktbrott finns i 43 och 44 §§ samma lag.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 59 § jaktförordningen att detta beslut ska gälla även om det överklagas.

Villkor

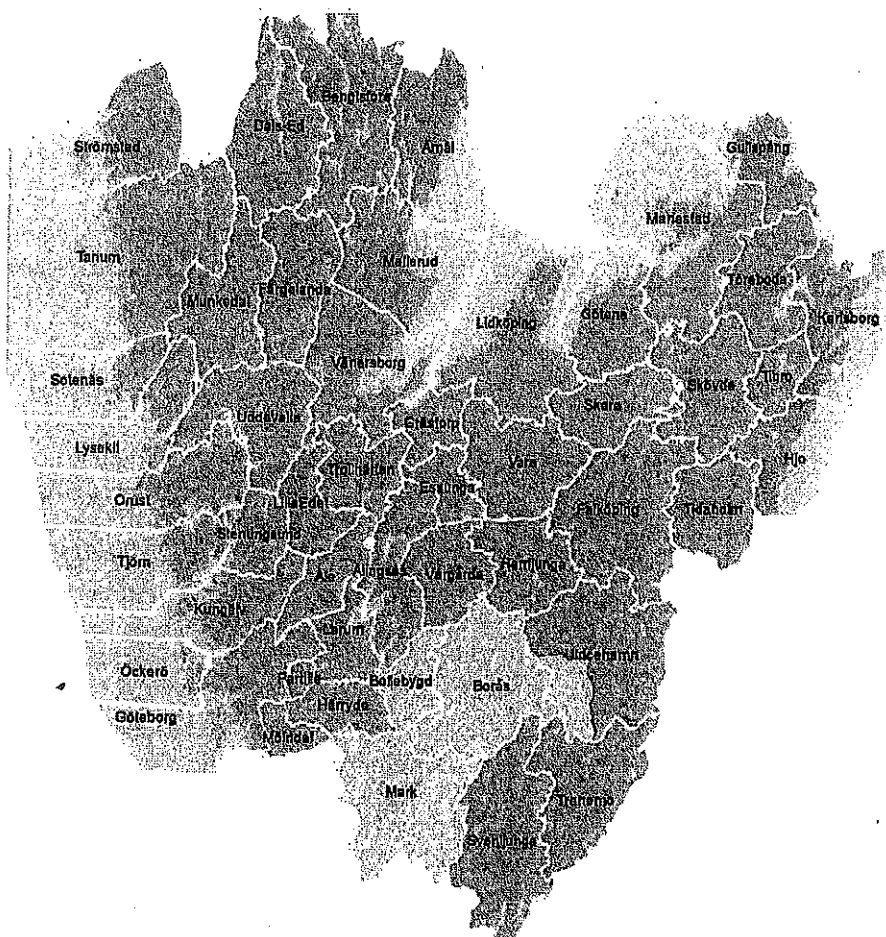
När får jakten bedrivas?

Jakten får bedrivas från och med den 1 mars 2017 till och med den 31 mars 2017 eller den tidigare tidpunkt då jakten avlyses.

Hur många djur får fällas var?

Jakten omfattar högst åtta (8) lodjur i Marks, Bollebygds och Borås kommuner, samt den del av Ulricehamns kommun som ligger söder om riksväg 40 och väster om väg 157.

Lodjur som faller där lodjursjakt inte får ske tillfaller staten enligt 33 § Jaktförordningen. Naturvårdsverket ska enligt 38 § Jaktförordningen bestämma hur omhändertagna djur ska hanteras.

Området för licensjakt efter lodjur i mars 2017 är markerat med gul färg.

Vilka djur får fällas?

Lodjur får fällas oavsett kön och ålder.

Jaktmedel

Endast kulgevär lägst klass 2 och hagel kaliber 12, 16 eller 20 får användas.

Fångstredskap är inte tillåtet.

Högst två hundar som ställer eller förföljer ett och samma lodjur får användas samtidigt. Hundarna får inte bytas ut under jakt efter ett och samma lodjur under en och samma dag.

Motordrivet fordon får i samband med jakt användas för att på befintligt vägnät söka efter lodjursspår. Detta utgör ett undantag enligt 24 d § andra stycket jaktförordningen från förbudet i 31 § jaktlagen att bedriva jakt från motordrivet forskaffningsmedel. Motordrivet fordon har samma betydelse som i 2 § lagen (2001:559) om vägtrafikdefinitioner. Detta undantag innebär att sökande längs med väg får ske för så kallad ringning av djuren för att fastställa djurets ungefärliga vistelseplats. Undantaget ger inte rätt att från motordrivet fordon skjuta, spåra, förfölja eller genskjuta djuret. Undantaget ger inte heller rätt att nyttja motordrivet fordon för att förhindra att lodjuret kan undkomma eller för att avleda dess uppmärksamhet från den som jagar. Observera att terrängkörningslagens bestämmelser gäller.

Länsstyrelsen erinrar om att skjutvapen enligt 22 § jaktförordningen inte får medföras vid färd med motordrivet fordon i terräng.

Vilka får utföra jakten?

Person som har jakträtt i områden som omfattas av detta beslut har rätt att delta i jakt efter lodjur på det jaktområde där han/hon har jakträtt, under förutsättning att jakträtten omfattar jakt efter lodjur. Jakt får inte bedrivas utan att en ansvarig jaktledare utsetts på förhand vid varje jakttillfälle. Vid ensamjakt är jägaren själv jaktledare.

Den som tänker bedriva licensjakt efter lodjur ska enligt 49 § jaktförordningen registrera sig i Naturvårdsverkets jägarregister.

Anmälan kan göras via

☐ Naturvårdsverkets talsvar: 0771-18 34 11 (välj djurart och ange personnummer);

☐ Naturvårdsverkets kundtjänst: 010-698 17 00 (ange personnummer);

☐ e-post till jagarregistret@naturvardsverket.se (ange personnummer);

☐ inloggning med Bank-ID på <https://jagarregistret.naturvardsverket.se/>.

Jägarens ansvar

Var och en som jagar lodjur ska hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i området. Den som jagar ett lodjur sedan jakten avlysts kan komma att dömas till

ansvar för jaktbrott eller grovt jaktbrott enligt 43 eller 44 §§ jaktlagen om man av oaktsamhet inte hållit sig informerad.

Jaktledarens ansvar

I 7 § Naturvårdsverkets föreskrifter (NFS 2014:25) om ändring i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2010:25) för länsstyrelsens beslut om licensjakt efter lodjur specificeras jaktledarens ansvarsområden gällande lodjursjakten.

Jaktledaren ansvarar för att kommunikationsvägarna under jakten säkerställer att villkoren för jakten efterlevs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle och minst en gång i timmen under pågående jakt hålla sig informerad om hur många djur som återstår av tilldelningen i det område där licensjakt bedrivs.

Jaktledaren ska inför varje jakttillfälle försäkra sig om att en hund som är särskilt tränad i att spåra skadat vilt ska kunna finnas på skottplatsen inom högst två timmar från påskjutningen i enlighet med 17 § andra stycket jaktförordningen.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om att han eller hon bör vara ansvarsförsäkrad, bör bära röda band eller motsvarande kännetecken under jakten samt att han eller hon årligen före jakten bör ha förvissat sig om att vapnet är inskjutet och att han eller hon har tillräcklig skjutskicklighet för att bedriva jakt efter lodjur.

Jaktledaren ska informera varje jaktdeltagare om riskerna för skadskjutning av lodjur, uppmana jaktdeltagarna att vid jakt med kulgevär endast skjuta med stöd och att endast skjuta mot stillastående lodjur med rena sidoskott samt, vid jakt med hagelvapen, inte skjuta på avstånd över 20 meter.

Jaktledaren ska informera skytten om dennes ansvar att rapportera fällt lodjur till Länsstyrelsen i enlighet med 5 b § jaktförordningen, att rapportering av fällt lodjur ska ske snarast och senast inom en timme från den tidpunkt då djuret fällts och att rapportering av påskjutet lodjur ska ske snarast.

Anmälan ska ske till telefon **010-22 450 90**.

Vid anmälan ska följande anges:

1. Namn, adress och telefonnummer till skytten
2. Namn, adress och telefonnummer till ansvarig jaktledare
3. När lodjuret fällts eller påskjutits (datum och klockslag)
4. Var lodjuret fällts (koordinater eller plats som går att återfinna på karta 1:100 000)

5. Djurets kön och ålder, om det är möjligt att fastställa
6. Vilket jaktsätt som användes.

I samband med anmälan om fällt djur informerar Länsstyrelsen om hur det ska förfaras med det fällda djuret. Länsstyrelsens besiktningsman kontakter skytten angående tidpunkt och plats för besiktningen.

Platsundersökning och eftersök av påskjutet lodjur

Den som påskjutit lodjur ansvarar tillsammans med jaktledaren för att eftersök genomförs om platsundersökningen eller andra omständigheter visat på att det påskjutna lodjuret är skadat. Eftersök ska genomföras tills dess:

- a. djuret påträffats dött
- b. djuret påträffats skadat och avlivats
- c. vid jakt med kulvapen, kulans anslagsplats eller nedslagsplats från det avlossade skottet är så belägen att den utesluter att lodjuret skadats
- d. djuret inte kan anträffas

Jaktledaren ska uppvisa skottplatsen för Länsstyrelsens besiktningsman och tillsammans med besiktningsmannen och den som påskjutit lodjuret genomföra en fältkontroll och följa upp vad som skett efter skott. Jaktledaren ska tillsammans med besiktningsmannen dokumentera platsundersökning och eftersök på blankett *Påskjutet lodjur – platsundersökning och eftersök* (bilaga).

Länsstyrelsen beslutar om det påskjutna lodjuret ska avräknas från kvoten eller ej. Påskjutet lodjur avräknas såvida det inte har påvisats genom fältkontrollen att djuret är oskadat.

Besiktning av fällt lodjur

Länsstyrelsens besiktningsman besiktar samtliga fällda lodjur. Besiktningsmannen fyller tillsammans med skytten i blankett *Registrering av fälld lo* (bilaga) och blankett *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga).

Skytten ska inom ett dygn från det att djuret fällts uppvisa hela det fällda djuret för Länsstyrelsens besiktningsman.

Besiktningsmannen tar vid besiktning ett hudprov (ca 1 x 4 cm) och märker lodjursskinnet med ett mikrochip vid sidan av flåsnittet vid buk eller bröst. Märkningen fungerar som ett bevis på att djuret fällts lagligt. Blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga) ska fyllas i.

Flädd kropp inklusive huvudet och testiklar sänds till Statens veterinärmedicinska anstalt (SVA) genom besiktningsmannens

försorg. Flådd kropp ska om möjligt inte frysas och inre organ får inte tas ur. Del av skinn som är eller kan misstänkas vara angripet av skabb ska också skickas in. Delarna skickas i två försändelser där hudprovet skickas separat och övriga delar skickas tillsammans. I varje försändelse bifogas en kopia av blanketten *Registring av fälld lo* (bilaga). I försändelsen av djurkroppen ska även bifogas en kopia av blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga).

Om besiktningsmannen så begär ska skottplats/fallplats omgående uppvisas. Om skytten på besiktningsmannens begäran inte uppvisar skottplats/fallplats eller om denna inte kan återfinnas eller om skytten vägrar att visa djurkroppen eller att lämna ifrån sig alla proverna, tillfaller hela lodjuret staten. Lodjur alternativt delar av lodjur som inte märks enligt bestämmelserna ovan tillfaller staten.

Jakträttshavarens rätt till delar av lodjuret

Under förutsättning att ovanstående uppgifter har rapporterats, att samtliga prover har samlats in samt att jakten i övrigt har skett i överensstämmelse med jaktlagstiftning och med villkoren i detta beslut, tillfaller skinnet av det fällda lodjuret jakträttshavaren. Jakträttshavaren får överlåta ett fälld lodjur till annan person.

SVA genomför åldersbestämning av djuret genom analys av en hörntand, varefter jakträttshavaren, alternativt den som jakträttshavaren har överlåtit kraniet till, kan få detta tillbaka mot en avgift. Önskas kraniet tillbaka ska detta anges särskilt på blanketten *Besiktning, provtagning och märkning av fälld lo* (bilaga). Kraniet märks med mikrochip av SVA.

Försäljning av skinn och kranie

Kommersiella aktiviteter som annonsering, köp, byte, försäljning av lodjursskinn eller andra delar av lodjur samt kommersiell förevisning av lodjur är förbjudna enligt artikel 8.1 i rådets förordning (EG) 338/97 av den 9 december 1996 om skyddet av arter av vilda djur och växter genom kontroll av handeln med dem. För lodjur skjutna i enlighet med detta beslut kan Jordbruksverket meddela undantag från förbudet genom ett CITES-intyg. CITES-intyget gäller för handel inom EU. För export av lodjur eller produkter av lodjur till länder utanför EU krävs ett särskilt exporttillstånd från Jordbruksverket. Ytterligare information finns på Jordbruksverkets hemsida (www.jordbruksverket.se).

Information om återstående tilldelning

Länsstyrelsens telefonsvarare ger aktuell information om hur många djur som fällts och hur många som återstår av tilldelningen. Telefonsvararen nås via telefonnummer 010-22 450 95. Informationen uppdateras kontinuerligt.

Avlysning

Länsstyrelsen avlyser jakten då det totala antalet djur fällits eller påskjutits och avräknats inom länet eller del av länet eller om jakttiden löpt ut. Länsstyrelsen informerar om avlysningen via telefonsvararen.

Annan tillämplig lagstiftning

Länsstyrelsen erinrar om bestämmelserna i 27 § jaktlagen avseende grundreglerna för jaktens bedrivande och om vad som sägs i 31 § samma lag om användning av motordrivna forskaffningsmedel. Länsstyrelsen hänvisar också till de inskränkningar som görs i 9 § jaktförordningen gällande jakttiden och till vad som sägs i bilaga 5 samma förordning om förbjudna medel och metoder för fångst och dödande. I 11 § Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2002:18) om jakt och statens vilt finns regler avseende godkända kulgevärr. I 16 § samma föreskrifter framgår vilken ammunition som är godkänd vid jakt efter lodjur.

Länsstyrelsens motiv för beslutet

Skäl för licensjakt

Utgångspunkten för svensk jaktlagstiftning är att allt vilt är fredat. All jakt som är tillåten är således ett undantag från grundregeln. Eventuella problem och skador som jaktbart vilt orsakar ska i första hand regleras genom jakt.

I propositionen "En hållbar rovdjurspolitik" (prop 2012/13:191) framgår: "Det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken är att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla gynnsam bevarandestatus. En trovärdig rovdjurspolitik kräver också en aktiv förvaltning som stärker förtroendet för rovdjurspolitiken och bidrar till en bättre samexistens mellan människor och stora rovdjur. Regeringen gör i propositionen bedömningen att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige har gynnsam bevarandestatus enligt art- och habitatdirektivet. Därför slår regeringen fast, i enlighet med de riktlinjer som EU-kommissionen har tagit fram för hur de stora rovdjuren ska förvaltas, att en aktiv förvaltning ska genomföras."

Juridiska förutsättningar för licensjakt efter lodjur

Art- och habitatdirektivet förbjuder avsiktligt dödande av bland annat lodjur. De möjligheter till undantag från förbudet som direktivet medger genomförs med motsvarande bestämmelser i jaktlagen (1987:259) och jaktförordningen (1987:905). I 23 c § jaktförordningen regleras förutsättningarna för licensjakt efter

stora rovdjur. Om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde får beslut om jakt meddelas. Jakten måste också vara lämplig med hänsyn till stammarnas storlek och sammansättning och ske selektivt och under strängt kontrollerade former. Bestämmelsen motsvarar Art- och habitatdirektivets artikel 16.1.e. Artikeln stadgar att om det inte finns någon annan lämplig lösning och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om undantag från fredning meddelas. Ytterligare förutsättningar är att undantaget tillåts under strängt kontrollerade förhållanden, selektivt och i begränsad omfattning.

Naturvårdsverkets delegering av jakt efter lodjur

Naturvårdsverket har den 8 december 2014 (dnr NV-00552-14) fastställt miniminivåer för lodjur gällande rovdjursförvaltningsområden och län. Den 29 september 2016 fattade Naturvårdsverket beslut om delegering av rätten att fatta beslut om licensjakt efter lo till samtliga länsstyrelser utom Länsstyrelsen i Gotlands län (dnr. NV-06586-16).

Mål för lodjurspopulationen

Naturvårdsverket har beslutat att miniminivån för lodjurspopulationen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet ska vara 62 årliga föryngringar, och för Västra Götalands län 7 föryngringar. Viltförvaltningsdelegationen har beslutat att miniminivån i länet ska vara 10 föryngringar vilket motsvarar ungefär 55 lodjur.

Syfte

Licensjakten främsta syfte är att minska skador orsakade av lodjur på färnäringen, varför lodjursjakten endast får bedrivas i de delar av länet där lodjuren orsakar allvarlig skada för färnäringen.

Licensjakten har också till syfte att förebygga allvarlig skada på färnäringen. Lodjurspopulationen i området är tät, vilket medför att risken för angrepp på får och jakthundar är stor. Lodjurspopulationen behöver därför minskas i området.

Licensjakten syftar därmed till att förbättra möjligheten till samexistens mellan rovdjur och människa genom att begränsa de negativa socioekonomiska konsekvenser som lodjuren orsakar i området, underlätta tamdjurshållning och skapa förutsättning för en hållbar lodjursförvaltning och på detta sätt bevara lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Bakgrund till beslutet

Utbredning, inventeringar och bevarandestatus för lodjur

Antalet lodjur i Sverige beräknas genom inventeringar som görs i hela landet utom på Gotland. Inventeringsverksamheten regleras i förordningen (2009:1263) om förvaltning av björn, varg, järv, lo och kungsörn och i Naturvårdsverkets föreskrifter och allmänna råd (NFS 2007:10) om inventering av björn, varg, järv, lodjur och kungsörn (ändrade genom Naturvårdsverkets föreskrifter NFS 2012:01 och NFS 2012:12), samt tillhörande instruktioner och faktablad.

Viltskadecenter har uppdraget att sammanställa och publicera länsstyrelsernas resultat från rovdjursinventeringarna. Under inventeringssäsongen 2015/2016 fanns 273,5 familjegrupper av lodjur i Skandinavien (274 familjegrupper, varav en delas med Finland). Detta är en ökning med 41 familjegrupper jämfört med 2014/2015. Av familjegrupperna återfanns 52 i Norge och 221,5 i Sverige. De 273,5 familjegrupperna i Skandinavien motsvarar en population av omkring 1624 lodjur. De 221,5 familjegrupperna i Sverige motsvarar en population på ungefär 1314 djur. I Mellersta förvaltningsområdet inventerades 85 familjegrupper, vilket motsvarar ca 467 lodjur.

Lodjursföryngringar utgör endast en del av den totala lodjurspopulationen. Antalet föryngringar kan variera relativt mycket från år till år utan att antalet vuxna lodjursindivider behöver förändras i samma takt. Lodjursstammens tillväxt i Sverige är enligt tidigare forskningsrapporter främst begränsad av legal jakt i renskötselområdet och av bytestillgången i mellansverige. Forskarna har även dragit slutsatsen att lodjursstammen inte har bristande genetisk variation och att stammen inte är hotad på nationell nivå. Regeringen bedömer i sin proposition *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191) att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Nationella målsättningar för lodjursstammens utveckling

Sveriges nuvarande rovdjurspolitik beslutades i stora drag av riksdagen 2001, efter regeringens förslag i propositionen *Sammanhållen rovdjurspolitik* (prop. 2000/01:57). Det övergripande mål som godkändes var att Sverige skulle ta ansvar för att björn, varg, järv, lodjur och kungsörn skulle finnas i ett så stort antal att de långsiktigt fanns kvar i den svenska faunan och att arterna kunde sprida sig till sina naturliga utbredningsområden.

Den 10 december 2013 beslutade riksdagen (riksdagens protokoll 2013/14:43) om regeringens proposition *En hållbar rovdjurspolitik* (prop. 2012/13:191), där det bland annat föreslås att det övergripande och långsiktiga målet för rovdjurspolitiken ska vara att varg, björn, järv, lodjur och kungsörn i Sverige ska uppnå och bibehålla en gynnsam bevarandestatus. Samtidigt ska tamdjurshållning inte påtagligt försvåras och socioekonomisk hänsyn ska tas. Dessa nya mål ersätter de tidigare mål för rovdjurens antal, som beslutades 2001.

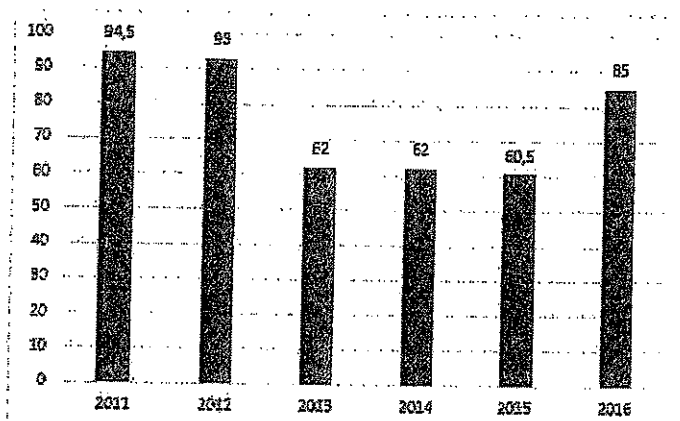
Riksdagen beslutade också i enlighet med regeringens proposition om referensnivåer för stammarnas storlek och för utbredningen av rovdjursarterna i Sverige. Angående lodjuret hade regeringen föreslagit att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller populationen i Sverige ska vara 700–1000 individer och att referensvärdet för en gynnsam bevarandestatus när det gäller utbredningsområdet i Sverige ska vara hela Sverige förutom Gotlands län. Mot bakgrund av att referensvärdena för populationsstorlek och utbredningsområde är uppnådda, bedömde regeringen att lodjuret har en gynnsam bevarandestatus i Sverige.

Den 16 december 2013 tog Naturvårdsverket ställning till referensvärdena för björn, järv, lo och varg (NV-09661-12) inom ramen för rapporteringen enligt Artikel 17 i Art- och habitatdirektivet. När det gäller lodjur rapporterade Naturvårdsverket att referensvärdet för populationsstorleken hos lodjur är 870 individer i Sverige, fördelade på de biogeografiska områdena Alpin (140 individer) och Boreal (730 individer). Naturvårdsverket bedömde att livsmiljön för lodjuren har bra kvalitet, att framtidsutsikterna är bra och att bevarandestatusen är gynnsam.

Lodjuret i mellersta rovdjursförvaltningsområdet

Lodjursstammen, mätt i antal inventerade familjegrupper, varierar mellan åren i Mellersta förvaltningsområdet. Det kan delvis bero på naturlig variation i reproduktionen, men beror också på att det vissa år är svårt att inventera, på grund av brist på bra spårnö.

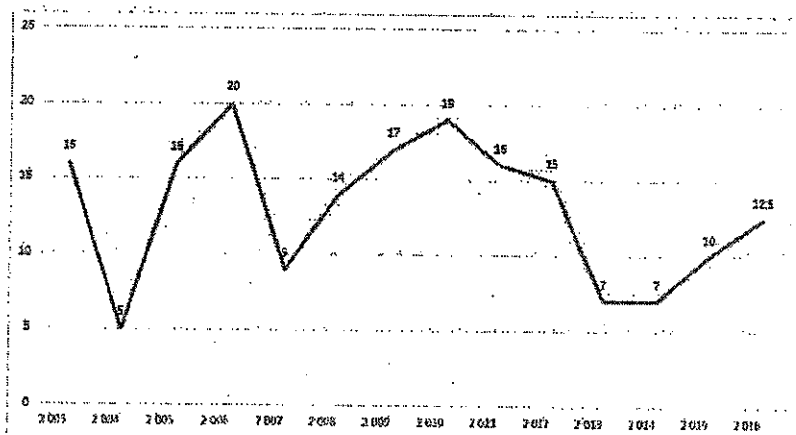
Enligt Viltskadecenters sammanställning konstaterades 112 familjegrupper av lodjur i Norra rovdjursförvaltningsområdet säsongen 2015/2016. Samtidigt inventerades 85 familjegrupper i Mellersta och 24,5 familjegrupper i Södra förvaltningsområdet. Halva familjegrupper uppstår när en familjegrupp rör sig över länsgränser och därmed delas mellan olika län. Den av Naturvårdsverket fastställda miniminivån för Mellersta rovdjursförvaltningsområdet är 62 föryngringar (familjegrupper) per år (NV-00552-14). Detta motsvarar ca 341 lodjur.

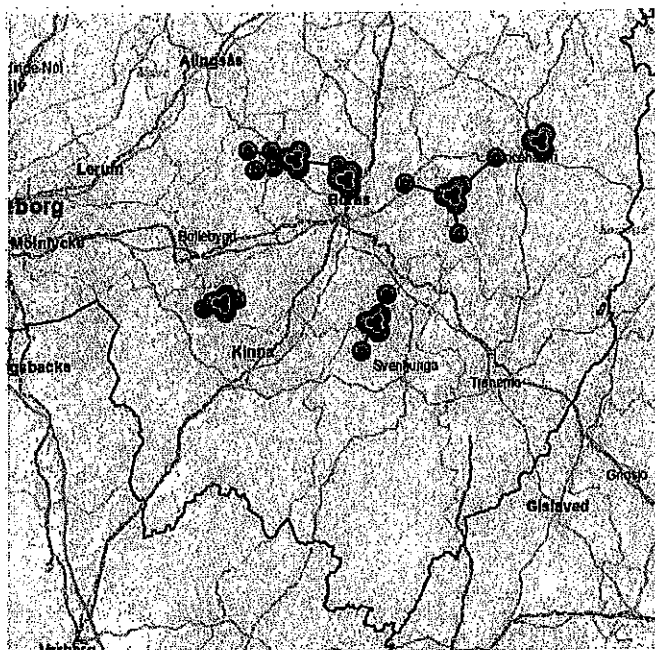
Antalet lodjursföryngringar i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet 2011-2016.

Lodjursstammens storlek, utveckling och utbredning i länet

Antalet konstaterade familjegrupper i Västra Götalands län har varierat sedan inventeringarna började. Totala antalet lodjur i länet har sannolikt inte varierat lika mycket mellan åren. Familjegrupper kan grovt omräknas till antal individer. Inventeringsresultatet från 2015/2016 visar att antalet familjegrupper av lodjur är 12,5 vilket motsvarar en population på ca 69 lodjur.

Resultatet av lodjursinventeringen i Västra Götalands län under perioden 2003-2016. Länets miniminivå är av Viltförvaltningsdelegationen satt till 10 föryngringar per år.

The map shows the study area in southern Sweden, with the towns of Borås, Kinnared, and Tranemo, and the rivers Ulfeshamn and Gislaved. The sampling sites are marked with black squares. The map is oriented with North at the top.

Inom området för licensjakt (Marks, Bollebygd, Borås och del av Ulricehamns kommuner) besiktigades lodjursdödade får efter 40 angrepp under 2016, till och med 12 december, varvid 55 får döddats.

Antalet lodjur som får fällas

Enligt Naturvårdsverkets delegeringsbeslut ska länsstyrelserna vid varje tillfälle bedöma om ett beslut om jakt uppfyller de förutsättningar för skydds- eller licensjakt som anges i 23 a § respektive 23 c § jaktförordningen.

[REDACTED] har av Naturvårdsverket fått uppdraget att beräkna hur olika jaktuttag påverkar lodjursstammens fortsatta utveckling. Han använder sig i "Prognoser för lodjurspopulationen 2017 och 2018 i Sverige vid olika beskattningsnivåer" från 30 november 2016 av tre modeller för att beräkna effekterna av jakt vid olika beskattningsnivåer. För Mellersta rovdjursförvaltningsområdet används en modell där tillväxttakten i lodjurspopulationen beror på tätheten av rådjur och lodjur samt biogeografisk region.

De åtta länen i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet har kommit överens om att det gemensamma jaktuttaget 2017 inte ska vara större än att förvaltningsområdets lodjurspopulation förväntas ligga kvar på ungefär samma nivå som inventeringssäsongen 2015/2016. För att populationen ska ligga kvar på ungefär 85 kvalitetssäkrade föryngringar, ca 341 lodjur, ger modelleringen ett möjligt jaktuttag 2017 på ca 40 lodjur i förvaltningsområdet.

Länsstyrelserna i förvaltningsområdet bedömer att det utöver licensjakten även finns utrymme för skyddsjakt under 2017, om behovet skulle uppstå. Endast ett lodjur har under 2016 avlivats vid skyddsjakt i förvaltningsområdet. Ett jaktuttag på 50 lodjur under 2017 ger exempelvis ca 83 (65-105) familjegrupper inventeringssäsongen 2017/2018, att jämföra med miniminivån på 62 familjegrupper.

I Västra Götalands län, bedöms det utifrån inventeringsresultatet finnas minst 69 lodjur och inom området för licensjakt finns det ca 33 lodjur. Ett uttag på åtta lodjur under licensjakt bedöms inte påverka länets lodjurspopulation nämnvärt.

Med detta beslut fortsätter Länsstyrelsen att bedriva en adaptiv förvaltning, som tar hänsyn till ekologiska och samhällsliga faktorer.

Problemområden och skador orsakade av lodjur

Inom vissa områden orsakar lodjuren stora problem för fårnäringen. Lodjuren är mycket svåra att stänga ute från fårhagarna, då de både kan klättra, ta sig igenom och lätt hoppar även över höga stängsel (Rapporter från Viltskadecenter "Tamdjursstängsel och lodjur – försök i djurparker", 2004 och "Stängselförsök med lodjur"). Andra förebyggande åtgärder än rovdjursavvisande stängsel provas, men att utvärdera effekten är svårt.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Lodjuret som art har en gynnsam bevarandestatus i Sverige. Länsstyrelserna i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet gör bedömningen att licensjakt efter mindre än 40 lodjur 2017 i de avgränsade jaktområdena i förvaltningsområdet, inte äventyrar lodjursstammens gynnsamma bevarandestatus.

Viltförvaltningsdelegationen har beslutat att miniminivån för lodjursstammen i länet ska vara 10 föryngringar. Inventeringsperioden 2015/2016 dokumenterades 12,5 föryngringar i länet, varför Länsstyrelsen bedömer att det finns utrymme för licensjakt i mars 2017, för att minska de allvarliga skador som lodjuren åsamkar fårnäringen i södra delen av länet.

Skyddsjakt eller licensjakt efter lodjur får genomföras endast om det inte finns någon annan lämplig lösning för att förhindra allvarlig skada. Roddjursavvisande stängsel hindrar inte lodjur att ta sig in till fåren. Ljud- och ljusskrämmor är svåra att utvärdera, men det är inte rimligt att täcka in annat än mycket små fällor med dessa. Angrepp där boskapsvaktande hund eller lamadjur vistas hos fåren är inte kända, vilket indikerar att detta kan vara en verksam förebyggande åtgärd mot angrepp.

Länsstyrelsen bedömer att skyddsjakt inte är en annan lämplig lösning till licensjakt. Tolv beslut om skyddsjakt efter lodjur har under 2016 till och med oktober fattats i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet. Endast ett lodjur blev fällt, detta i Örebro län.

Sex beslut om skyddsjakt efter lodjur i länets område för licensjakt har fattats under 2016. Detta till följd av upprepade angrepp på får. Något lodjur har dock inte kunnat avlivas vid skyddsjakterna. Vid en licensjakt vintertid, är möjligheten

större att hitta och fälla djur, än på barmark. Dessutom är det betydligt fler jägare som kan jaga vid licensjakt, än de särskilt utsedda jägare som sköter en skyddsjakt. Länsstyrelsen bedömer att licensjakt där tidigare skyddsjaktområden ingår, ger en större möjlighet att fälla de lodjur som orsakat allvarlig skada på fårnäringen i området, än vad skyddsjakterna lyckats med.

Länsstyrelsen bedömer mot bakgrund av ovanstående, att det inte finns någon annan lämplig lösning än licensjakt, för att komma till rätta med den allvarliga skada som upprepade angrepp av lodjur orsakar fårnäringen i området.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut i ett begränsat område, inte kommer att innebära någon nämnvärd minskning av länets lopotulation eller att den riskerar att understiga miniminivån. Beslutet riskerar inte gynnsam bevarandestatus eller att lodjurens utbredningsområde nationellt minskar. Inte heller bedöms besluten om licensjakt efter lodjur i Mellersta rovdjursförvaltningsområdet tillsammans medföra att miniminivån om 62 familjegrupper underskrids.

Då syftet med licensjakten främst är att minska skador av lodjur på får, har jaktområdet avgränsats för att få en selektiv jakt inriktad mot de lodjur som orsakar störst skada. Beslutet medger ändå en tillväxt av antalet lodjur i länet.

Lodjurspopulationen i området har en större täthet än vad Länsstyrelsen bedömer vara långsiktigt hållbar med hänsyn till fårhållningen. En förvaltning av lodjuren i området krävs för att möjliggöra en god samexistens med lokalbefolkningen, samt för att förebygga och begränsa de allvarliga skador som en tät lodjurspopulation åsamkar fårnäringen.

Allt fler lodjursföryngringar kvalitetssäkras varje år i länet under inventeringsperioden. Med bättre utnyttjande av kameror i inventeringsarbetet och fler rapporterade observationer från allmänheten, finns det förutsättningar att dokumentera en allt större andel av lodjuren. Detta kommer att ge ett allt bättre underlag för kommande års beslut om jakt. Inventeringarna visar att lodjuren finns spridda över hela länet, med en koncentration i den södra delen. Även i grannlänerna finns flertalet föryngringar, varför jaktområdet inte är ett spridningsområde i utkan-
ten av utbredningsområdet, utan snarare ett kärnområde för populationen.

Viltförvaltningsdelegationen i Västra Götalands län har beslutat att lodjursstammen i länet ska ha en miniminivå på 10 för-
yngningar. Eftersom lodjursstammen idag ligger över minimi-
nivån, finns ett utrymme att genom licensjakt minska länets lo-
population något i det område där hittills i år 40 angrepp av lo-
djur på får har dokumenterats, varvid 55 får dödats.

Länsstyrelsen bedömer att antalet lodjur i tilldelning och det
område i länet där jakten får bedrivas, samt villkoren i detta
beslut uppfyller jaktförordningens krav på lämplig hänsyn till
stammarnas storlek och sammansättning. Villkoren i beslutet
möjliggör att jakten sker selektivt och under strängt kontrolle-
rade former. Syftet med 2017 års licensjakt efter lodjur är att
minska lodjursstammens påverkan på fårnäringen och för-
hindra allvarlig skada på tamdjur samtidigt som de övergri-
pande nationella målen för lodjursstammens utveckling beak-
tas.

Beslut i detta ärende har fattats av [REDACTED]
[REDACTED] efter föredragning av [REDACTED]
I den slutliga handläggningen deltog även [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Kungörelsedelgivning

Länsstyrelsen förordnar med stöd av 47 § delgivningslagen (2010:1932) att
delgivning av detta beslut ska ske genom kungörelse. Kungörelsen ska inom
10 dagar härfter införas i Post- och Inrikes Tidningar.

Beslutet och kungörelsen hålls tillgängliga hos Länsstyrelsen och på web-
ben. Länsstyrelsens webbadress är www.lansstyrelsen.se/vastragotaland

Kungörelsen sänds enligt sändlistan för beslutet.

Delgivning anses ha skett när två veckor förflutit från dagen för detta beslut,
om kungörande och övriga föreskrivna åtgärder skett i rätt tid.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Sundsvall.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nås för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

